

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“
*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

РАЗДЕЛ: ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ НА РАЗДЕЛА:

I. Предмет на обществената поръчка

II. Основна и специфични цели

1. Основна цел
2. Специфични цели
3. Очаквани резултати

III. Обхват и структура на моделите на СУБЗР

IV. Съдържание по обособени позиции

Обособена позиция № 1

1. Обект и област на приложение
2. Позоваване
3. Термини, определения и съкращения
4. Изисквания към СУБЗР

Обособени позиции от 2 до 14

A. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Разработване на браншови модели, обучение и внедряване на СУБЗР
2. Информационна табела

B. РАЗРАБОТВАНЕ НА БРАНШОВИ МОДЕЛИ НА СУБЗР

1. Адаптиране на базовия модел и разработване на браншови модели на СУБЗР
2. Изисквания за допълване и адаптиране по клаузи на базовия модел на СУБЗР при разработване на браншовите модели

V. ОБУЧЕНИЕ

1. Предмет
2. Логистика
3. Изпълнителят трябва
4. Структура и съдържание на учебните планове
5. Учебни материали
6. Лектори

G. ВНЕДРЯВАНЕ НА СУБЗР В ПРЕДПРИЯТИЯТА

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

- 1. Консултиране и подпомагане на предприятията**
- 2. План-график за внедряване**

V. ОТЧИТАНЕ

- 1. Разработване на базов модел и на браншови модел на СУБЗР (адаптиране на базовия модел на СУБЗР за предприятията от съответния бранш)**
- 2. Обучение на ръководен персонал и специалисти извън предприятията, внедряващи СУБЗР**
- 3. Внедряване на системата в предприятието**

VI. ЕТАПИ И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

София, 2012 г.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

I. Предмет на обществената поръчка:

Предметът на настоящата обществена поръчка е **„Разработване и въвеждане на модели на системи за управление на дейността по безопасност и здраве при работа (БЗР*), с 14 обособени позиции“**, дейност 2.3. от компонент 2 по Проект BG051PO001-2.3.01 „Превенция за безопасност и здраве при работа“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

* Използвана е абревиатурата БЗР, добила гражданственост у нас и използвана в ILO-OSH 2001, вместо ЗБР (здраве и безопасност при работа), използвана в BS OHSAS 18001:2007.

1. Данни за Възложителя

Възложител на настоящата обществена поръчка е ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ГЛАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА“ – конкретен бенефициент по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ «ГЛАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА» е със седалище София, бул. „Дондуков“, № 3

Лице за контакт по договора:

Панайот Панайотов - Ръководител на проекта,

Тел. +359 2 9874717 ;

e-mail: ppanaiotov@gli.government.bg

2. Обособени позиции:

Обществената поръчката е с 14 обособени позиции:

- Разработване на базов модел за въвеждане на системи за управление на дейността по бзр (СУБЗР) по икономически дейности (браншове) - обособена позиция № 1;

- Разработване на браншови модели, обучение и внедряване на СУБЗР - обособени позиции от № 2 до № 14.

II. Основна и специфични цели

1. Основна цел

Основната цел на дейностите по проекта е, чрез въвеждане и поддържане на съвременни и ефективни подходи и практики за управление и осигуряване на БЗР да се подобряват условията на труд, професионалният и здравен статус на работната сила в предприятията от съответните браншове на националната икономика.

2. Специфични цели

а) да се създадат браншово ориентирани модели на СУБЗР (под формата на сборници, вкл. наръчници, процедури, формуляри за записи и ръководство за внедряване), чрез които да се осигури:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- планиран, документиран и измерим подход за управление и осигуряване на безопасността и здравето при работата в предприятията от съответната икономическа дейност;
  - включване на добри практики, ефективни управленчески решения, за да се осигури адекватност на системата с вътрешната и външна среда на предприятията;
  - пълно спазване на законовите изисквания, като минимален стандарт за изпълнение;
  - ръководство за бързо и самостоятелно разработване на документацията на СУБЗР на конкретно предприятие в разумен и достатъчен обем в зависимост от специфичната му дейност и законовите изисквания;
  - идентифициране на специфичните рискове в предприятията от съответните икономически дейности и проблемно ориентиран инструментариум и подход за тяхното управление;
  - възможност за сертифициране на внедрен модел на системата за управление на дейностите по безопасност и здраве при работа при изявено желание от страна на предприятието.
- б) да се повиши нивото на подготовка на специалистите от съответния бранш по управлението на дейностите по безопасност и здраве при работа.
- в) да се подобри управлението на рисковете в предприятията от бранша.

Целта на обществената поръчка е да се определят изпълнители на предвидените по проекта един базов и 13 бр. браншови модели на системи за управление на БЗР по икономически дейности, като същите изпълнители проведат обучения на работодатели и специалисти и внедрят разработените модели в предприятията, посочени от Възложителя.

3. Очаквани резултати

а) Разработен базов модел на система за управление на дейността по БЗР, който да съответства на структурата и изискванията на OHSAS 18001:2007 "Системи за управление на здравето и безопасността при работа" и да отразява и изискванията на ILO-OSH 2001 „Методически указания за системи за управление на безопасността и здравето при работа“ и който след подходящо адаптиране да е приложим за всяка икономическа дейност съгласно НКИД;

б) Разработени модели на системи за управление на дейността по БЗР за 13 икономически дейности, които:

- да отразяват спецификата на отделните браншове;
- да съдържат документи по приложени образци (Приложение №2), с които се доказва съответствието на разработения модел с изискванията на OHSAS 18001:2007, ILO-OSH 2001 и на националното законодателство;
- да съдържат елементи, осигуряващи социален одит и обсъждане със социалните партньори;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

в) Разработени ръководства (указания) за внедряване, подходящи за съответната икономическа дейност и отделните предприятия в нея;

г) Проведени семинари за обучение на експерти и други заинтересовани лица за разработване и въвеждане на моделите на системи за управление на БЗР по икономически дейности, в резултат на които да бъдат обучени:

- мин. 500 служители с ръководни функции;
- мин. 800 експерти и специалисти, пряко ангажирани с разработването и прилагането на системите за управление на дейността по БЗР в предприятията.

д) Внедрени модели на СУБЗР в най-малко 200 предприятия от посочените 13 икономически дейности.

Като общ резултат ще се очаква повишаване на нивото на управление на безопасността и здравето в предприятията, подобряване на условията на труд и намаляване на инцидентите, злополуките и заболяванията във връзка с условията на труд.

III. Обхват и структура на моделите на СУБЗР

Изпълнителят на обществената поръчка следва да разработи модел/и на система за управление на безопасността и здравето при работа (СУБЗР) - базов и/или за икономическа дейност (бранш), който/които да съдържа/т следните клаузи:

1. Обект и област на приложение

2. Позоваване

3. Термини, определения и съкращения

3.1. Термини и определения

3.2. Съкращения

4. Изисквания към СУБЗР

4.1. Общи и специфични изисквания

4.2. Политика

4.3. Планиране

4.3.1. Идентифициране на опасностите, оценяване на рисковете и определяне на мерки

4.3.2. Изисквания на нормативните актове и други изисквания

4.3.3. Цели и програма/и

4.4. Внедряване и функциониране

4.4.1. Ресурси, роли, отговорности, отчетност и пълномощия

4.4.2. Компетентност, обучение и осмисляне

4.4.3. Обмен на информация, участие и консултации

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

4.4.4. Документация

4.4.5. Управление на документите

4.4.6. Управление на дейностите

4.4.7. Готовност и реагиране при извънредни ситуации

4.5. Проверки

4.5.1. измерване и системно наблюдение

4.5.2. Оценяване на съответствието

4.5.3. Разследване на инциденти, несъответствия, коригиращи действия и превантивни действия

4.5.4. Управление на записите

4.5.5. Одити

4.6. Преглед от ръководството

5. Приложения

Посочената структура определя задължителните елементите, които трябва да съдържа всеки модел на СУБЗР.

Структурата не е изчерпателна и Изпълнителят има правото да добавя елементи, които да допринесат за разширяване на обхвата на модела, с оглед неговото специфично приложение. Допълненията не следва да водят до промяна на основната и специфичните цели.

IV. Съдържание по обособени позиции

Обособени позиции:

Обособена позиция №1:

Разработване на базов модел на СУБЗР;

Обособена позиция №2:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор А* – Селско, горско и рибно стопанство с икономически дейности*: Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности (код 01); Горско стопанство (код 02);

* *Кодовете и наименованията на секторите и икономическите дейности са според Класификатора на икономическите дейности - 2008*

Обособена позиция №3:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор В – Добивна промишленост с икономически дейности: Добив на въглища (код 05); Добив на метални руди (код 07); Добив на неметални материали и суровини (код 08);

Обособена позиция №4:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор С – Преработваща промишленост с икономически дейности: Производство на хранителни продукти (код 10); Производство на напитки (код 11); Производство на облекло (код 14); Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм (код 15); Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене (код 16); Производство на химични продукти (код 20); Производство на лекарствени вещества и продукти (код 21); Производство на изделия от каучук и пластмаси (код 22); Производство на основни метали (код 24); Производство на метални изделия, без машини и оборудване (код 25); Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение (код 28); Производство на мебели (код 31);

Обособена позиция №5:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор D – Производство и разпределение на електрическа и топлоенергия с икономическа дейност: Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива (код 35);

Обособена позиция №6:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор E – Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъците с икономически дейности: Събиране, пречистване и доставяне на води (код 36); Събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води (код 37); Събиране и обезвреждане на отпадъци; рециклиране на материали (код 38);

Обособена позиция №7:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор F – Строителство с икономически дейности: Строителство на сгради (код 41); Строителство на съоръжения (код 42); Специализирани строителни дейности (код 43);

Обособена позиция №8:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор G – Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети с икономическа дейност: Търговия на едро и дребно с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт (код 45);

Обособена позиция №9:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор H – Транспорт, складиране и пощенски услуги с икономически дейности: Сухопътен транспорт (код 49); Воден транспорт (код 50); Въздушен транспорт (код 51); Складиране на товари и спомагателни дейности в транспорта (код 52);

Обособена позиция №10:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор I – Хотелиерство и ресторантьорство с икономически дейности: Хотелиерство (код 55); Ресторантьорство (код 56);

Обособена позиция №11:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор J – Създаване и разпространение на информация с икономическа дейност: Далекосъобщения (код 61);

Обособена позиция №12:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор O – Държавно управление с икономическа дейност: Държавно управление (код 84);

Обособена позиция №13:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор P – Образование с икономическа дейност: Образование (код 85);

Обособена позиция №14:

Разработване на браншови модел на СУБЗР за сектор Q – Хуманно здравеопазване и социална работа с икономически дейности: Хуманно здравеопазване (код 86); Медико-социални грижи с настаняване (код 87);

Обособена позиция 1: Разработване на базов модел за въвеждане на системи за управление на дейността по БЗР (СУБЗР) по икономически дейности

1. Обект и област на приложение

Базовият модел на СУБЗР трябва да специфицира всички съществени изисквания, произтичащи от BS OHSAS 18001:2007, ILO-OSH 2001 и националното законодателство към системите за управление на безопасността и здравето в предприятията.

Въз основа на базовия модел ще се разработят секторни модели за сектори на икономиката, посочени от Възложителя в обособени позиции от № 2 до № 14. Тези модели ще се адаптират при въвеждането им в предприятията от съответния сектор (Приложение № 5), за да се управляват рисковете за здравето и безопасността при работа и да се подобряват резултатите в тази област.

2. Позоваване

Да се посочат в „Наръчник на СУБЗР“ публикациите, съдържащи информация и указания по въпросите на БЗР, използвани при разработването на базовия модел на СУБЗР. Да се използват техните последни издания. По-конкретно позоваване да се направи на:

- BS OHSAS 18001:2007 - Система за управление на БЗР. Изисквания;
- BS OHSAS 18002- Система за управление на БЗР. Указания за внедряване;
- ILO-OSH 2001- Указания за системи за управление на БЗР;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ) и нормативните актове по прилагането му.

Където е подходящо, да се правят позовавания на националното законодателство.

В Правилата за действие и поведение, записани в процедурите и произтичащи от нормативните изисквания, да се цитират съответните нормативни основания (член, алинея, параграф и т.н.).

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

3. Термини, определения и съкращения

3.1. Термини и определения

В документите на СУБЗР да се използват основно термини с техните определения съгласно националното законодателство.

За специфични термини, които нямат определения в документите, посочени по-горе в т.2, в съответния документ на СУБЗР да се дават подходящи определения с цел еднозначното им разбиране.

3.2. Съкращения

Всички използвани съкращения да бъдат пояснени.

Например:

- БЗР – безопасност и здраве при работа;
- КТ – Кодекс на труда;
- КСО – Кодекс за социално осигуряване;
- ЗЗБУТ – Закон за здравословните и безопасни условия на труд;
- СУБЗР – система за управление на безопасността и здравето при работа;
- НСУБЗР – наръчник на СУБЗР;
- ПБЗ – процедура по безопасност и здраве;
- ПР по БЗР - представител на ръководството по БЗР;
- ОБЗР – орган по БЗР (съгласно Чл. 24 от ЗЗБУТ);
- ЧР – звено/длъжностно лице по управление на човешките ресурси, личен състав;
- СТМ – служба по трудова медицина;
- КУТ/ГУТ – Комитет/Група по условия на труда;
- ЛПС – лични предпазни средства;
- СКЗ – средства за колективна защита.

Забележка: Съкращенията, посочени в примера, са използвани със същото си значение в настоящите технически изисквания.

4. Изисквания към СУБЗР

4.1. Общи и специфични изисквания

4.1.1. Общи изисквания

а) да се разработи модел на СУБЗР, който:

- да отговаря на структурата и изискванията на BS OHSAS 18001:2007 и да отразява изискванията на ILO-OSH 2001;
- да включва общите изисквания на нормативните актове на националното законодателство, отнасящи се за БЗР, приложими във всяко предприятие, посочени в т.4.1.2.;
- да предвижда СУБЗР да е част от общата система за управление на предприятията и съвместима с моделите на управление на качеството, околната среда, човешките ресурси и др.;
- да е приложима в съответен формат за големи, средни и малки предприятия.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

б) Базовият модел на СУБЗР да се разработи под формата на сборник от посочените по-долу типови документи на системата, които със съответно редуциране и адаптиране да могат да бъдат внедрени и поддържани от предприятията, според техните нужди.

в) документите на СУБЗР трябва да включват:

- **пример/образец на политика по БЗР**, описана в декларация на ръководството или в Наръчника;
- **наръчник на СУБЗР**, съответстващ на изискванията на ISO/TR 10013:2005. Наръчникът да бъде структуриран и да съдържа клаузите съгласно настоящите Технически изисквания.

Като приложения към наръчника изпълнителят трябва да разработи:

- списък на задължителните и препоръчителните документирани процедури, диференциран за голямо, средно и малко предприятие;
- таблица за съответствие на модела на СУБЗР с BS OHSAS 18001:2007 и указанията ILO-OSH 2001
- **документирани процедури** (със структура, съгласно Приложение № 1), отнасящи се до осигуряването на БЗР и подробно посочени по клаузи на настоящите Технически изисквания.
- **образци на оперативни и други документи**, посочени в клаузи на настоящите Технически изисквания, както и други документи, които могат да бъдат необходими или полезни при внедряването на СУБЗР в предприятията.
- **ръководство (указания) за внедряване на СУБЗР** в предприятията. Ръководството трябва да съдържа елементите: планиране и подготовка на внедряването, ресурсно осигуряване, отговорности, ред за адаптиране и разработване на документи на СУБЗР, ред и графици за внедряване, обучения, одити, функциониране на системата и оценка за съответствие и ефективност и др. (виж и раздел В „Технически изисквания за прилагане на разработените модели на системи в предприятия по икономически дейности“).

Забележка: Ръководството за внедряване се разглежда като документ на СУБЗР, но не се описва в Наръчника на системата.

г) изискванията на модела да могат да бъдат включвани във всяка система за управление на здравето и безопасността при работа на предприятията.

д) при разработването на модела на СУБЗР да се използва методологията, позната като планиране – изпълнение – проверка – действия (PDCA – диаграмата по-долу) и системния подход.

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

4.1.2. Специфични изисквания

а) да се разработят въз основа на съответните нормативни актове контролни листове (чек-листа) за идентифициране на общите опасности и оценка на съответствието, свързани с изискванията за осигуряване на БЗР, произтичащи от КТ, КСО, ЗЗБУТ и съответните им подзаконови нормативни актове, като например Наредба №7 от 23.09.1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване и др., които да бъдат вградени в документите на СУБЗР, с оглед създаване на възможности за самооценка за условията по БЗР при прилагането на системата.

б) в документите на модела, въз основа на нормативните изисквания, ясно да бъдат регламентирани задълженията и отговорностите по осигуряване на БЗР на:

- висшето ръководство и прекия ръководен състав на предприятието;
- отговорния представител на ръководството по БЗР;
- органа по БЗР;
- ЧР (звено/длъжностно лице по управление на човешките ресурси);
- други звена/длъжностни лица, имащи отношение към БЗР – отговорник по пожарна безопасност, околна среда и др.

в) да се регламентира изпълнението на чл.25 от ЗЗБУТ за осигуряване на обслужване на работещите от служба по трудова медицина, в процедури да се разпишат конкретните взаимодействия със СТМ.

4.2. Политика

Да се разработи модел (образец-примерно съдържание) на политика относно БЗР за предприятията, която:

а) да включва ангажимент на ръководството за осигуряване на безопасността и здравето при работа;

б) да включва ангажименти на ръководството за изпълнение на изискванията на действащото законодателство по ЗБУТ и на други изисквания, специфични за сектора;

в) да служи като основа за определяне на ясни и изпълними цели и програми по ЗБУТ в предприятията.

Да се определи и документира редът за формулиране, документиране, разгласяване и представяне на заинтересованите страни, периодичният преглед и актуализацията на политиката по БЗР (описва се в Наръчника на СУБЗР).

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

4.3. Планиране

4.3.1. Идентифициране на опасностите, оценяване на рисковете и определяне на мерки

а) да се разработи/ят примерна/и, удобна/и за модифициране и поддържане процедура/и за непрекъснато идентифициране на опасностите, оценяване и преразглеждане на рисковете и за определяне на необходимите мерки.

б) като се вземат предвид регламентите на ЗЗБУТ, Наредба № 5 от 11.05.1999 г. за реда, начина и периодичността на ОР за БЗР и Наредба № 3/25.01.2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на СТМ, да се определят общия ред, документирането и отговорностите за:

- подготовка за идентифициране на опасностите и оценка на риска;
- идентифициране на опасностите;
- оценка на риска;
- реда, по който се извършва преоценка на риска.

в) да се разработят или посочат образци на документи и се регламентира съхраняването на записи на:

- заповед за утвърждаване на програмата за оценка на риска и определяне на оценители на риска;
- програма за оценка на риска;
- списък/ци на необходимите за оценката на риска нормативни актове, стандарти, ръководства, инструкции, информационни листа, анализи, доклади и др.
- анкетни карти за идентифициране на опасностите;
- методика/и за оценка на риска;
- документите, съдържащи резултатите от оценката на риска, в т.ч.:
  - протокол/карта за идентифицираните опасности
  - карта за оценка на риска
  - документ за определяне на обхвата на възможната вреда;
- документите, съдържащи предприетите и препоръчаните мерки;
- заповед на работодателя за определяне периодичността на преоценката на риска.

4.3.2. Изисквания на нормативните актове и други изисквания

Да се разработи процедура за идентифициране и оценка за степента на прилагане на изискванията на нормативните актове и други изисквания за здравето и безопасността при работа, приложими в предприятията, да се вземат предвид и се отразят в документацията при създаването на модела на СУБЗР и нейното функциониране приложимите законови изисквания, посочени в т.4.1.2. (Приложение №3: Карта за оценка на съответствието на СУБЗР с приложимите законови изисквания)

Да се определи редът, задълженията, отговорностите и документирането на дейностите по поддържане на актуалността на изискванията, както и за информирането на заинтересованите страни.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

4.3.3. Цели и програма/и

Да се разработи процедура за реда, задълженията, отговорностите и документирането на дейностите по определянето и поддържането на целите по БЗР и създаването на програма/и за постигането на тези цели.

Процедурата трябва да съдържа изисквания за:

- измеримост на целите;
- съвместимост на целите с политиката по БЗР;
- съответствие на целите с изискванията на нормативните актове и с други изисквания, приети от предприятието;
- непрекъснато подобряване на условията на труд и опазване здравето на работещите.

Да се разработи образец на програма по БЗР, която да включва като минимум:

- целите по БЗР;
- мерките (мероприятията) за реализиране на всяка цел;
- средствата, необходими за изпълнение на всяка мярка (мероприятие);
- сроковете за осъществяване на всяка мярка (мероприятие);
- отговорните длъжностни лица за изпълнението на всяка мярка (мероприятие).

Процедурата трябва да включва реда, по който се изготвя, съгласува, одобрява и привежда в изпълнение програмата за БЗР, в т.ч. за вземане на мненията на представителите на работещите и обсъждане в КУТ/ГУТ.

Процедурата трябва да съдържа реда, по който установените несъответствия и изисквания, произтичащи от промени в нормативните актове, се отразяват в програмата/ите по БЗР.

Процедурата трябва да съдържа клаузи за преглед на програмата през планирани интервали от време и актуализирането ѝ, когато е необходимо, за да се осигури постигането на целите.

Към процедурата да се приложи проект на формуляр на програма, която да включва цели и мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете.

4.4. Внедряване и функциониране

4.4.1. Ресурси, роли, отговорности, отчетност и пълномощия

Да се регламентира изискване за поемане на ангажимент от ръководството на предприятието за крайната отговорност за БЗР и СУБЗР чрез:

- осигуряване на наличието на ресурси, необходими за създаването, внедряването, поддържането и подобряването на СУБЗР
- определяне на ролите, разпределянето на отговорностите и отчетността и делегиране на пълномощия, за да се улесни ефикасното управление на БЗР;
- ролите, отговорностите, отчетността и пълномощията трябва да бъдат документираны и огласени.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Да се регламентира изискване за определяне на член (членове) на висшето ръководство, който да носи конкретна отговорност за СУБЗР, независимо от другите си задължения и е с определена роля и пълномощия за гарантиране, че:

- 1) системата за управление на здравето и безопасността при работа е разработена, внедрена и се поддържа в съответствие с модела на СУБЗР;
- б) докладите за дейността на системата за управление на здравето и безопасността при работа се представят за преглед на висшето ръководство и се използват като основа за подобряването ѝ.

Забележка: Представителят на висшето ръководство (например в голяма организация член на борда на директорите или на оперативното ръководство) може да делегира някои от своите задължения на нисшестоящ представител/и на ръководството, като независимо от това запазва отговорността си.

Да се регламентира изискване за определяне и/или осигуряване на звена/длъжностни лица, отговорни по БЗР, съгласно нормативната уредба и естеството на работа.

Да се регламентира, че личността на представителя на висшето ръководство, трябва да бъде известна на всички лица, работещи в предприятието.

Да се регламентира изискване за личен ангажимент на всички ръководни кадри за непрекъснато подобряване на резултатите от дейността на СУБЗР.

Да се регламентира, че лицата на работните места имат задължението и носят отговорност за всички аспекти на здравето и безопасността при работа, които са под тяхна отговорност, включително за придържане към действащите изисквания на предприятието за здравето и безопасността при работа – в длъжностни характеристики.

Изграждането на инфраструктурни обекти в предприятието да се извършва на основата на инвестиционни проекти, съответстващи на изискванията на Закона за устройство на териториите, въздействието на които върху БЗР и околната среда да бъде предварително оценявано.

Да се регламентира поддържането в наличност и показване при поискване от контролните органи на екзекутивните инвестиционни проекти или частта от тях, отнасяща се за БЗР.

Да се разработят:

- процедура за системен преглед на инфраструктурните обекти, в т.ч. СКЗ, пожарогасителни и известителни системи с оглед оценката им за функционална годност, техническа изправност и безопасност при работа. Резултатите от прегледа да се документират;
- процедура за закупуване и контрол на закупените суровини, материали, горива, машини, съоръжения и т.н. за целите на производствената дейност и БЗР, в която да се регламентира, че закупуването ще се осъществява от оценени и одобрени доставчици по определени критерии, а доставките ще се контролират за съответствие със съществените изисквания за предвидената употреба;
- процедури за управление на ремонтните дейности, средствата за наблюдение и измерване, обектите и съоръженията с повишена опасност с цел да се осигури функционалната им годност, техническа изправност и безопасност при работа.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

4.4.2. Компетентност, обучение и осъзнаване

Да се разработят:

а) процедура/и за подбор, назначаване и оценка на персонала, вкл. и въз основа на здравното му състояние, при кандидатстване за работа, с оглед осигуряване на компетентен персонал на основата на подходящо образование, допълнителна квалификация, опит или обучение, както и превенция за здравето и безопасността на персонала за недопускане на кандидати за работа с противопоказни за условията на труд заболявания;

Да регламентира видът на записите и тяхното съхраняване във връзка с това.

б) процедура за осигуряване на всеки работещ на подходящо обучение по безопасност и здраве при работа, в т.ч. на:

- длъжностните лица, които ръководят и управляват трудови процеси;
- длъжностните лица от специализираните служби по чл. 24 на Закона за здравословни и безопасни условия на труд;
- лицата, които са определени от работодателя да провеждат инструктажите по безопасност и здраве при работа;
- членовете на Комитета/Групата по условия на труд;
- работниците и служителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения, за които се изисква правоспособност за работа;
- работници и служители, заети в дейности, които създават опасност за тяхното или на други лица здраве и живот;
- работещите по правилата за първа помощ, самопомощ и взаимопомощ във връзка с конкретните опасности на работното място (от СТМ).

Процедурата да съдържа регламенти за документиране на обучението в досиета и съдържание на досиетата по курсове (планове, програми, заповеди, тестове, изпитни протоколи, списъци на утвърдени лектори и др.), както и регламенти за запазване/съхранение на записите, свързани с обучението.

Към процедурата да се приложат примерни записи (проекти на формулярите за документи, включени в досието на курса).

в) процедура за провеждане на инструктажи по безопасност и здраве, с която да се определят редът за провеждането им, лицата, които ще бъдат инструктирани, лицата, които ще провеждат инструктажите, примерни програми за инструктажи и документирането на проведените инструктажи.

Да се регламентира създаването и запазването на записите за проведените обучения и инструктажи, когато такива се изискват за допускане до самостоятелна работа.

Към процедурата да се приложат примерни записи (проект на формулярите за записи).

г) процедура за организиране и реализиране, съвместно със СТМ, на програми за промоция на здравето на работещите на работното място, отстраняване на рисковите фактори на начина на живот, опазване и укрепване на работоспособността и преодоляване на стреса при работа.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

4.4.3. Обмен на информация, участие и консултации

4.4.3.1. Обмен на информация

Да се разработят процедури за вътрешни и външни комуникации, с които да се определи редът, задълженията, отговорностите и документирането за:

а) вътрешен обмен на информация между отделните нива на предприятията от икономическия сектор по проблеми на БЗР, в т.ч. за политика по БЗР, при идентифициране на опасностите и оценките на риска, програмите и мерките по ЗБУТ, резултатите от проверките на условията на труд, мониторинга на здравното състояние на персонала, изпълнението на мерките по осигуряване и подобряване на ЗБУТ, безопасното действие и поведение на персонала при нормални условия на работа и при извънредни ситуации, резултатите от прегледа на СУБЗР от ръководството.

Ред за обмен на информация по БЗР, обсъждания на проблеми по БЗР, в т.ч. комуникации с КУТ/ГУТ, съвещания по БЗР, обсъждане на доклада на ОБЗР.

Да се приложи примерно съдържание на годишен доклад на ОБЗР за отчитане на изпълнението на дейностите по БЗР в предприятията на сектора. Да се регламентира изготвянето и обсъждането му.

б) обмен на информация с външни организации и лица по въпросите на БЗР, в т.ч.:

- подизпълнители и доставчици на стоки и услуги;
- Служба по трудова медицина - по въпросите на трудово-медицинското обслужване;
- контролни органи;
- синдикати;
- обществени организации;
- медии;
- юридически и физически лица, работещи на площадката/ите на предприятията, в т.ч. стажанти, ученици и други посетители на работните места в предприятията от сектора.

Към процедурата да се разработи съдържание на типово споразумение съгласно чл. 18 на ЗЗБУТ при съвместна работа на площадката.

в/ получаване, документиране и даване на отговор на съответни съобщения/сигнали, жалби и др. от външни заинтересовани страни, в т.ч.:

- нормативно определена информация на органите на държавната власт, свързани с техните разрешителни, контролни и надзорни функции (ГИТ, НОИ, ДНСК, РЗИ, РИОСВ, общински и областни власти и др.);
- синдикати и неправителствени организации;
- юридически и физически лица във връзка с дейностите на предприятието.

Изпълнителят да приложи към процедурата образец на списък на дейностите, имащи отношение към БЗР, по повод на които се осъществяват комуникации с външни лица и отговорните за тях длъжностни лица.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Забележки:

1. При разработването на процедурата/те могат да се правят препратки към други процедури, ако редът, задълженията, отговорностите и документирането в тях са описани достатъчно точно.

2. При необходимост от по-строго регламентиране на отделна функция може да се разработи отделна процедура.

4.4.3.2. Участие и консултации

Да се разработи процедура/и, в които да се определят редът, задълженията, отговорностите и документирането на дейностите по осигуряване на:

а) участието на работещите при осигуряване на безопасността и здравето при работа,

в т.ч.:

- чрез участие в идентифициране на опасностите, измерване на факторите на работната среда, оценяването на риска и определянето на мерки;
- чрез участие, лично или посредством техни представители в разследването на инциденти (трудови злополуки, професионални заболявания, аварии и др.);
- участие в разработването и прегледа на политиката и целите за здравето и безопасността при работа;
- вземане на мнението и консултации с работещите, при въвеждане на изменения, които засягат тяхното здраве и безопасност при работа;
- представителство на работещите по въпросите на здравето и безопасността при работа, осъществявано чрез:
  - общото събрание на работещите;
  - представители на работещите за информиране и консултиране съгласно чл.7 от КТ;
  - представители на работещите, избрани в КУТ/ ГУТ.

б) с приложение към процедурата да се регламентира учредяването на КУТ/ГУТ, извършването на промени в състава. Да се приложи примерен Правилник за дейността, функциите и задачите на КУТ/ГУТ и документирането на дейността.

в) в отделна клауза на процедурата да се опишат взаимодействията със синдикалните организации при осигуряването на БЗР.

г) консултации с подизпълнителите и доставчици, когато има изменения, които засягат тяхното здраве и безопасност при работа.

Да се регламентира редът, по който външните заинтересовани страни ще бъдат информирани и консултирани, когато е необходимо, по въпросите, имащи отношение към здравето и безопасността при работа, работната и околната среда.

4.4.4. Документация

Да се разработи документацията на СУБЗР, която да включва:

а) политиката и целите по здравето и безопасността при работа;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- б) описание на обхвата на системата за управление на здравето и безопасността при работа;
- в) описание на елементите на системата за управление на здравето и безопасността при работа и тяхното взаимодействие с позоваване на свързаните документи и националното законодателство;
- г) документи, включително записи, изисквани от BS OHSAS 18001:2007, ILO-OSH 2001 и нормативните актове;
- д) документи, включително записи, необходими за осигуряване на ефикасно планиране, функциониране и контрол на процесите, отнасящи се до управлението на рисковете за здравето и безопасността при работа.

Да се изготви структура и примерно съдържание на досие по ЗБУТ за голямо предприятие със списък на документите, които трябва да се съхраняват в него.

Забележки:

1. Важно е документацията, включена в модела на СУБЗР за съответния сектор да съдържа всички необходими документи и записи, така че предприятията в съответствие с нивото на сложност, рисковете за безопасността и здравето на работещите да определят оптималния обхват, необходим за постигане на ефикасност и ефективност на системата и постигане целите на внедряването ѝ.
2. Наръчникът на СУБЗР да бъде изготвен по структура и по клаузите на настоящите изисквания и модел на системата.
3. Процедурите по БЗР се изготвят в единен формат (съгласно Приложение №1 Образец на процедура).

При разработване на документите на СУБЗР да се ползват и препоръките на ISO/TR 10013.

4.4.5. Управление на документите

Да се определят в процедура/и редът, задълженията, отговорностите и документиранието на дейностите по:

- а) утвърждаване на документите за пригодност преди използването им;
- б) преглед и актуализация, ако е необходимо, и преутвърждаване на документите;
- в) осигуряване, че измененията и текущият статус на редакцията на документите са идентифицирани;
- г) осигуряване, че съответните версии на действащите документи са на разположение в местата на ползването им;
- д) осигуряване, че документите продължават да са четливи и могат лесно да бъдат идентифицирани;
- е) осигуряване, че документите от външен произход, определени от организацията като необходими за планирането и функционирането на системата за управление на здравето и безопасността при работа, са идентифицирани и тяхното разпространение се контролира;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- ж) предотвратяване на неволното използване на отменени документи и прилагане на подходящо идентифициране към тях, ако те се съхраняват с някаква цел.
- з) управлението на неконтролирани копия от документите на системата.

В процеса на внедряване, при наличие на система за управление на качеството в съответно предприятие от сектора, процедурата за управление на документите по качеството се модифицира и за документите на СУБЗР за съответствие с изискванията и на модела на СУБЗР.

Забележки:

1. Обозначението на процедурите да съдържа клаузата от модела, за която се отнасят и поредния номер на процедурата към съответната клауза (напр. ПБЗ - 4.3-6).
2. Допуска се при внедряването на СУБЗР в конкретното предприятие документи да се обозначават по начина, възприет в него.

4.4.6. Управление на дейностите

Да се разработят процедури за:

- а) осигуряване на БЗР за основните производствени (технологични) процеси/дейности в голямо предприятие (примерно съдържание на такава процедура). При внедряване на секторния модел на системата в конкретно предприятие да се разработят подобни процедури за всички основни дейности;
- б) координиране на взаимодействията по осигуряване на БЗР при съвместна работа на площадката, свързана с подизпълнителите и други външни лица на работното място;
- в) осигуряване на БЗР при работа на персонал на предприятието на външни обекти;
- г) определяне на работните места и видовете работа, при които се използват лични предпазни средства, и определяне на необходимите лични предпазни средства/специално работно облекло в зависимост от спецификата на работните места, възможните опасности и резултатите от оценката на риска; определяне на работно облекло/униформено облекло;
- д) ред за осигуряване спазването на специалните закрити, в т.ч. за жени, бременни, майки с деца до 3 г., лица с намалена работоспособност, лица със заболявания, включени в списъка на МС;
- е) трудоустрояване на лица с намалена работоспособност;
- ж) определяне на необходимите знаци и сигнали и обозначаване на съществуващи опасности и източници на вредни за здравето и безопасността фактори;
- з) осигуряване на безопасност при работа със съоръжения с повишена опасност;
- и) за осигуряване на здравето и безопасността на работещите, включващи взаимодействията със Службата по трудова медицина, в т.ч. за:
  - изготвяне на заключения за пригодността на кандидатите за работа да извършват възложената работа въз основа на Карта за предварителен медицински преглед при назначаване и преназначаване;
  - изготвяне на производствени характеристики за представяне пред органите на експертизата на работоспособността;

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- обхват и периодичност на здравния мониторинг по длъжности, рискови фактори и оценен риск;
- организиране и провеждане на профилактични медицински прегледи и изследвания във връзка с условията на труд, в т.ч. изготвяне на анализ на резултатите по групи работещи, препоръки за действия за работещи с констатирани заболявания във връзка с условията на труд и др.;
- оценка на здравето състояние на персонала след проведени профилактични медицински прегледи, при представяне на експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК, болнични листове за трудоустрояване и др.;
- определяне на рисковите групи от персонала, в т.ч. дълго и често боледуващи, работещи с експертни решения на ТЕЛК, трудоустроени, лица с повишена чувствителност и намалена резистентност;
- изготвяне и обсъждане на годишния обобщен анализ за здравето състояние на персонала във връзка с условията на труд;
- разработване, въвеждане и оценка на ефективността от прилагането на физиологични режими на труд и почивка;
- оценка на ефективността от предприетите от работодателя мерки по БЗР;
- определяне на работещите при специфични условия и рискове за живота и здравето, за които се установява допълнителен платен годишен отпуск, намалено работно време и безплатна храна и/или добавки към нея като допълнителна мярка за превенция на здравните рискове;
- определяне на работещите, които подлежат на задължително застраховане за риска „трудова злополука“, вкл. съгласуване със СТМ, КУТ/ГУТ и синдикалните организации.

4.4.7. Готовност и реагиране при извънредни ситуации

Да се разработи процедура/и:

а) за идентифициране на вероятността за възникване на извънредни ситуации, като специално внимание се обърне и се отчетат и рисковете за работещите и околната среда от аварии, разливи и др.

б) за реагиране при действителни извънредни ситуации, в т.ч. сили и средства за управление и извършване на неотложни, спасителни и аварийно-възстановителни работи (НСАВР).

Процедурата/те трябва да съдържа/т регламенти за реагиране при действителни извънредни ситуации с цел предотвратяване или ограничаване на свързаните с тях вредни последици в т.ч.:

- определяне на работещите, които ще ръководят и изпълняват мерките за ликвидиране на опасността, първа помощ, борба с пожари, евакуация на работещите, аварийно – възстановителните работи;
- техническо осигуряване на НСАВР;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- разработване на примерен план за предотвратяване и ликвидиране на аварии, включително изискванията към оперативната част, в т.ч.:
  - план на предприятието с обозначени схеми на енергоносителни системи, водоеми, транспортни средства, противопожарни съоръжения и др.;
  - места за складиране на материали, ЛПС, долекарска помощ;
  - разпределенията на задълженията м/у длъжностните лица;
  - списък на длъжностните лица и външни органи и организации за уведомяване;
- проиграване на аварийния план със силите за реагиране и застрашения персонал;
- планирано взаимодействие със заинтересовани страни (аварийни служби, съседи, органи на властта и др.) при извънредни ситуации;
- периодична проверка на процедурата/те, в т.ч. съвместно със заинтересованите страни;
- преразглеждане на процедурата/те след възникване на извънредни ситуации или след проверки.

Процедурата да съдържа образци на:

- оперативна част на аварийен план, с оглед отчитане на специфичните рискове в предприятията;
- длъжностни характеристики на длъжностните лица, с функции и задължения по управление и осъществяване на НСАВР;
- образец на протокол от проиграване на аварийни планове;
- образци на заповеди, инструкции и протоколи, изисквани по Наредба № I-209 за правилата и нормите за пожарна и аварийна безопасност на обектите в експлоатация.

4.5. Проверки

4.5.1. Измерване и системно наблюдение

Да се определят в процедура/и редът, задълженията, отговорностите и документирането за системно наблюдение и измерване на дейностите за осигуряване на здравето и безопасността при работа и факторите на работната среда. Тези процедури трябва да осигуряват:

а) качествени и количествени измервания, с определен обхват и периодичност, съответстващи на потребностите на предприятията по отношение на факторите на работната среда и показателите по ел. безопасност на работното оборудване;

Да се посочат примери на специфични фактори и техните показатели, които подлежат на измерване и задължителната/препоръчителната периодичност на измерване.

б) системно наблюдение на степента на постигане на целите на организацията, свързани със здравето и безопасността при работа;

в) системно наблюдение на ефикасността на мерките за управление (на здравето, както и на безопасността), оценка с участието на СТМ;

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

г) системни измервания и оценки на изпълнението, чрез които се следи съответствието с програмата(те), мерките за управление и критериите за работа за осигуряване на здравето и безопасността при работа;

д) своевременни измервания и наблюдение на заболяемостта и инцидентите (вкл. злополуките и др.), както и други доказателства от минали периоди за недостатъчни резултати по отношение на осигуряване на здравето и безопасността при работа;

е) запис на данните и резултатите от системното наблюдение и измервания – достатъчни, за да улеснят последващия анализ на коригиращите и превантивните действия.

ж) калибриране и поддържане на технически средства, използвани за системните наблюдения и измервания на изпълнението.

Записите по отделните процедури, където се налагат такива трябва да бъдат съхранявани по ред, указан в съответната процедура.

4.5.2. Оценяване на съответствието

Да се разработи процедура/и, формуляри и критерии за честота на:

- периодичното оценяване на съответствието с общите и специфични **нормативни изисквания**, приложими за предприятията от всеки един сектор на икономиката;

- периодично оценяване на съответствието с **други изисквания**, произтичащи от спецификата на предприятията от икономическия сектор.

Процедурата/ите трябва да съдържат регламенти за документиране на оценките, съхраняване и предоставяне при поискването им.

Към процедурата се прилагат чек-листове за оценка на съответствието на предприятието с приложимите общи нормативни изисквания, посочени в т.4.1.2. (Приложение №3).

Към процедурата се прилага Карта за оценка на СУБЗР с приложимите общи законови изисквания, посочени в т.4.1.2. (Приложение №3).

4.5.3. Разследване на инциденти, несъответствия, коригиращи действия и превантивни действия

4.5.3.1. Разследване на инциденти

Да се разработи/ят процедура/и за съобщаване, регистриране, разследване и анализ на инцидентите, в т.ч. аварии, трудови злополуки и професионални заболявания, за да бъдат:

а) определени основните несъответствия, свързани със здравето и безопасността при работа и други фактори, които биха могли да причинят или да допринесат за възникване на инциденти;

б) идентифицирани нуждите от коригиращи и превантивни действия;

в) идентифицирани възможностите за непрекъснато подобряване;

г) огласени резултатите от такива разследвания;

д) регистрирани и деклариращи трудови злополуки (ТЗ) и професионални заболявания (ПЗ).

Процедурата да съдържа и регламенти за:

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- реда и своевременното извършване на вътрешно разследване на инциденти, в т.ч. аварии, трудови злополуки и професионални заболявания;
- отговорните длъжностни лица и участниците в разследването, представители на работещите, службата по трудова медицина и други заинтересовани страни;
- определяне на коригиращи действия или възможност за превантивни действия, които да бъдат разглеждани съгласно съответните части от точка 5.3.2.;
- документиране и съхраняване на резултатите от разследването на инциденти.

Да се разработи и приложи образец на протокол за вътрешно разследване на инцидент (трудова злополука, нетравматично увреждане, авария и др.)

4.5.3.2. Несъответствия, коригиращи действия и превантивни действия.

Да се определят в процедура/и редът, задълженията и отговорностите за отстраняване на действителни и потенциални несъответствия и за предприемане на коригиращи и превантивни действия. Процедурата трябва да определя изисквания за:

- а) идентифициране, регистриране и коригиране на несъответствията и предприемане на действия за предотвратяване, ограничаване и намаляване на свързаните с тях вредни последици за здравето и безопасността при работа;
- б) изследване на несъответствията, определяне на техните причини и предприемане на действия за избягване на тяхното повторение;
- в) оценяване на нуждата от действия за предотвратяване на несъответствия и извършване на подходящи действия, предназначени за предотвратяване на възникването им;
- г) запис и съобщаване на резултатите от предприетите коригиращи и превантивни действия;
- д) преглед на ефикасността на предприетите коригиращи и превантивни действия.

Когато предприеманите коригиращи и превантивни действия предполагат възникването на нови или промени в съществуващите опасности, преди предприемането им да се извърши оценка на риска.

Всяко коригиращо и превантивно действие, предприето за отстраняване на причините за действителни и потенциални несъответствия, трябва да е съобразено със сериозността на проблемите и да бъде съизмеримо със съществуващите опасности за здравето и безопасността при работа.

Да се регламентира как всички необходими изменения, произтичащи от коригиращите и превантивните действия, се отразяват в документацията на СУБЗР.

Да се предложат ред и образци на документите за регистриране на несъответствията, причините за настъпването им, предприетите мерки, отговорните за изпълнението на мерките и оценка на ефективността на мерките.

4.5.4. Управление на записите

Да се разработят форми и регламентира поддържането на записи за доказване съответствието с изискванията на BS OHSAS 18001:2007, ILO-OSH 2001 и нормативните актове и постигнатите резултати (Приложение №2 Сравнителна таблица на съответствието на клаузите на разработения модел на СУБЗР с BS OHSAS 18001:2007 / ILO-OSH:2001)

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Да се създаде процедура за идентифициране, съхранение, защита, търсене, запазване и унищожаване на записи по БЗР.

Да се регламентира редът за поддържане на досие по БЗР на предприятието. Да се приложи примерен списък на документите, които се включват в него.

4.5.5. Одити

4.5.5.1. Вътрешен одит

Да се разработи процедура за провеждане на вътрешни одити през планирани интервали от време и при необходимост, за да се:

- а) определи дали системата за управление на здравето и безопасността при работа:
  - съответства на планираните условия за управление на здравето и безопасността при работа, включително на изискванията на тази спецификация; и
  - е внедрена и поддържана правилно;
  - е ефикасна за постигане на политиката и целите на организацията;
- 2) предоставя на ръководството информация за резултатите от одитите.

Програмата/ите на одита трябва да бъде планирана, създадена, въведена и поддържана от предприятията, на основата на резултатите от оценяването на риска за дейностите на предприятията и на резултатите от предишни одити.

Да бъде създадена, въведена и поддържана процедура/и за одит, която разглежда:

- а) отговорностите, компетенциите и изискванията за планиране и провеждане на одити, докладване на резултатите и запазване на свързаните с това записи;
- б) определяне на критериите, обхвата, честотата и методологията на одита.
- в) подборът на одиторите и провеждането на одити да осигуряват обективност и безпристрастност на процеса на одит.

4.5.5.2. Външни одити

Да се разработи процедура за условията, реда, отговорностите, пълномощията и документирането на външни одити, извършвани от външни заинтересовани страни и социални партньори (синдикати, браншови регионални съвети по условия на труд, неправителствени организации, академични среди и др.) по проблемите на БЗР и трудовото законодателство, в т.ч.;

- по искане на самото предприятие;
- по инициатива и право на външни страни.

4.6. Преглед от ръководството

Да се разработи процедура, съдържаща регламенти, с които висшето ръководство се задължава да извършва преглед на системата за управление на здравето и безопасността при работа през определени от него интервали от време, за да осигури нейната непрекъсната пригодност, ефективност и ефикасност.

Прегледите трябва да включват оценяване на възможностите за подобряване и потребностите от изменения на системата за управление на здравето и безопасността при

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

работа, включително на политиката и целите по здраве и безопасност при работа. Записите от прегледа трябва да бъдат съхранявани.

Входните данни за прегледите на СУБЗР от ръководството трябва да включват:

- а) резултатите от одити и оценявания на съответствието с изискванията на действащото законодателство и други изисквания, които организацията е приела;
- б) резултатите от участие и консултации (виж 4.3);
- в) съответните съобщения и сигнали от външните заинтересовани страни, включително жалби;
- г) резултатите от изпълнението на дейностите по здраве и безопасност при работа;
- д) степента, до която са постигнати целите;
- е) състоянието на разследването на инциденти, коригиращи и превантивни действия;
- ж) действията, произтичащи от предишни прегледи от ръководството;
- з) изменени обстоятелства, включително развитие в изискванията на законодателството и други изисквания, отнасящи се до здравето и безопасността при работа;
- и) препоръки за подобряване.

Резултатите от прегледите от ръководството трябва да бъдат съвместими с ангажимента на предприятията за непрекъснато подобряване и трябва да включват всички решения и действия, отнасящи се до възможни изменения на:

- а) изпълнението на дейностите по здраве и безопасност при работа;
- б) политиката и целите по здраве и безопасност при работа;
- в) ресурсите;
- г) други елементи на системата за управление на здравето и безопасността при работа.

Да се определят критерии за оценка на ефективността на СУБЗР и програмите, и се обвърже с политиката и целите за осигуряване и подобряване на безопасността и здравето на работещите.

Съответните резултати от прегледа от ръководството трябва да бъдат на разположение за информиране на заинтересованите страни и консултации (виж 4.3).

Обособени позиции от 2 до 14: Разработване на браншови модели, обучение и внедряване на СУБЗР

А. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Разработване на браншови модели, обучение и внедряване на СУБЗР

Изпълнителят по една или повече от обособени позиции от №2 до №14:

- ще разработи браншовия модел на СУБЗР за предприятията от съответния бранш;
- ще участва в подготовката за прилагане на браншовия модел в предприятията;
- ще участва в разработването на документите на СУБЗР в предприятията;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- ще разработи учебни материали и ще извърши обучение на ръководители и специалисти от:

- предприятия, получили подкрепата на проекта (в които се внедрява СУБЗР), определени от Възложителя;
- от други предприятия, проявяващи интерес от внедряване на моделите, по списъци предоставени от Възложителя;

- ще вземе участие при внедряването на СУБЗР в предприятията;

- ще извършва наблюдение на функционирането на системите в предприятията и ще участва при одитирането им;

- ще изготви и представи документацията на браншовия модел на СУБЗР за съответната икономическа дейност.

Възложителят определя и предава на Изпълнителя подробен списък на предприятията, получили подкрепата на проекта, с информация за контакти с тях. Датата на предаване на списъка се счита за начало на работата по разработване на браншовите модели, обучение и внедряване на СУБЗР.

2. Информационна табела

Изпълнителят ще постави за своя сметка във всяко едно предприятие, обект на внедряване на СУБЗР, информационна табела, от която да е видно, че внедряването на системата е част от проект BG051PO001-2.3.01 „Превенция за безопасност и здраве при работа“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Табелата трябва да отговаря на технически изисквания, описани в Изменено Ръководство за дейности по информиране и публичност по ОПРЧР - 22 юли 2011 г. по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” (ръководството е достъпно на интернет адрес: http://ophrd.government.bg/view_doc.php/3682), в т.ч.:

- текстът да посочва финансовия принос на Европейския социален фонд, предоставен чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Текстът се съгласува предварително с Възложителя;

- да съдържа логото на ЕС, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и ИА „Главна инспекция по труда“;

- размер на табелата – 90/60 см.;

- шрифт, посочен от Възложителя.

Изпълнителят поставя информационна табела във всяко предприятие, обект на внедряване на СУБЗР, в 10-дневен срок от предаването на списъка на предприятията от Възложителя и следи за наличието ѝ до приключване на задачата. При отсъствие или увреждане на табелата Изпълнителят поставя за своя сметка нова табела в 10-дневен срок от установяването на липсата или повредата.

Б. РАЗРАБОТВАНЕ НА БРАНШОВИ МОДЕЛИ НА СУБЗР

1. Адаптиране на базовия модел и разработване на браншови модели на СУБЗР

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

На основата на базовия модел на СУБЗР, предоставен от Възложителя, Изпълнителят разработва модел на СУБЗР за предприятия от съответната икономическа дейност, обект на обособената поръчка.

Браншовият модел трябва да определи сферите, в които се реализира държавната политика, разпределението на компетентностите на органите на управление (звена и лица), така че да се отчете общата логика, браншовата специфичност и областта на приложение на изискванията за безопасност и здраве при работа.

С оглед специфицираните изисквания и размера на предприятията от икономическия бранш и съответното разпределение на функциите и задълженията по управление и осигуряване на БЗР, моделът да бъде представен с обхват и съдържание за малки, средни и големи предприятия.

Браншовият модел по структура и съдържание трябва да съответства на базовия модел и техническите изисквания, дадени по-долу в към настоящия раздел.

Осъществяването на браншовия модел на СУБЗР става в следната последователност:

- адаптиране на базовия модел на СУБЗР за предприятията по браншове. Въз основа на базовия модел Изпълнителят изготвя съдържание на документацията на браншовия модел (списък на документите на СУБЗР – наръчници, процедури, оперативни документи, формуляри и др.) като отчита спецификата на икономическата дейност и техническите изисквания, дадени по-долу. Структурата и съдържанието на модела се изготвят във формат за голямо, средно и малко предприятие от бранша и се предават на Възложителя, съгласно графика на задачата;
- разработване на документите на СУБЗР на предприятията, получили подкрепата на проекта. Документите на базовия модел (наръчник, процедури, оперативни документи, формуляри и др.) се модифицират (допълват, редуцират, адаптират) според спецификата и нуждите на предприятието се подготвят за внедряване;
- След приключване на внедряването на СУБЗР в предприятията и въз основа на резултатите от него Изпълнителят допълва и коригира документацията на браншовия модел и изготвя окончателен модел на СУБЗР за бранша. Моделът трябва да съдържа всички елементи на базовия модел и разработените за специфичните нужди на отделните предприятия документи с оглед другите предприятия от бранша да могат да правят избор и да структурират системите си според специфичните си нужди.

2. Изисквания за допълване и адаптиране по клаузи на базовия модел на СУБЗР при разработване на браншовите модели

Към 2*. Позоваване

Където е подходящо, освен позоваванията от базовия модел да се правят позовавания на специфичните за бранша нормативни документи, за да се даде възможност на предприятията да извършват проверки и оценки за съответствие с нормативните изисквания и да определят приоритетите за предприемане на мерки.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

*Забележка: цитираните числа и букви съответстват на номерацията на базовия модел

Към 3. Термини и определения

Добавят се и се поясняват термините и съкращенията, използвани в браншовия модел.

Към 4.1.1. Общи изисквания

а) ...

- *да се разработи браншови модел на СУБЗР за съответната икономическа дейност, който:*
- *да включва методите и средствата за идентифициране, оценка на общите и специфичните рискове;*
- *да обхваща характерните процеси и дейности на предприятията от икономическата дейност (браниа), които да бъдат описани в наръчника;*
- *формат в големи, средни и малки предприятия от икономическия брани.*

в) ...

Като приложения към наръчника изпълнителят трябва да разработи:

- *списък на задължителните и препоръчителните документирани процедури, диференциран за голямо, средно и малко предприятие от браниа;*
- *списък на приложимите в икономическия брани нормативни актове, използвани при разработването на модела;*
- *схема за взаимовръзките на процесите в предприятията, обхванати от системата.*

В раздел на наръчника на браншовия модел на СУБЗР се дава:

- *общо описание и характерни особености на предприятията от икономическата дейност, за която Изпълнителят разработва модела на СУБЗР;*
- *основни процеси и дейности в предприятията;*
- *специфика на условията на труд, рискови фактори за безопасността и здравето на работещите, свързани с провеждането на основните процеси и дейности, характерни за икономическата дейност;*
- *характеристики на управлението на риска в предприятията от браниа, специфика на организацията във връзка с особеностите на икономическата дейност и структурата на предприятията.*

Забележка:

При изготвянето на НСУБЗР на конкретното предприятие този текст се адаптира към конкретните условия, като се запазва същата структура, но отнесена към предприятието.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- **документирани процедури** - освен посочените в базовия модел се включват и процедури, отнасящи се до осигуряването на БЗР при основната дейност (всички процеси и дейности) на голямо предприятие от бранша;
- **образци на оперативни и други документи**, посочени в базовия модел, както и други документи, които могат да бъдат необходими или полезни при внедряването на СУБЗР в предприятията.

г) ...

Степента и обхватът на прилагане на базовия модела се съобразяват с размера на предприятието, политиката му относно здравето и безопасността при работа, характера и сложността на неговата дейност и свързаните с нея рискове и законовите изисквания по ЗБУТ, приложими за бранша.

моделът на СУБЗР трябва да дава възможност на предприятията от бранша да поддържат системата по БЗР в актуално състояние и в съответствие със законовите изисквания, да демонстрират това съответствие пред заинтересовани страни, като клиенти, доставчици, контролни органи, представители на работещите и обществеността и др. и да извършват по своя преценка сертификация/регистрация на СУБЗР от акредитирани за целта органи.

Към 4.1.2. Специфични изисквания

а) браншовият модел на СУБЗР да бъде разработен на основата на базовия модел и преглед за идентифициране на общите рискове за безопасността и здравето при работа в икономическия бранш, основаващ се на данни и информация от Профила по безопасност на предприятията от бранша, Националния статистически институт, законовите изисквания и експертния опит на изпълнителя.

За целите на прегледа да се разработят въз основа на съответните нормативни актове контролни листове (чек-листа) за идентифициране на характерните опасности и оценка на рисковете и списък на идентифицираните опасности, които да бъдат вградени в документите на СУБЗР, с оглед създаване на възможности за самооценка на предприятията за условията по БЗР при прилагането на СУБЗР.

...

д) изисква се в приложение към модела на СУБЗР да бъде даден препоръчителен обхват на документите на системата (напр. списък на процедури и др.) при внедряване на модела на СУБЗР в големи, средни и в малки предприятия от съответния бранш по КИД 2008, за който се разработва моделът.

Към 4.2. Политика

Политика относно БЗР за предприятията от икономическия бранш, освен изискванията посочени в базовия модел:

а) да е подходяща за естеството и степента на общите и специфични рискове за здравето и безопасността при работа в предприятията от бранша;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

б) да включва ангажимент на ръководството за предотвратяване на травматични увреждания и заболявания, свързани с опасностите и вредностите в предприятията от бранша и за непрекъснато подобряване на управлението на БЗР и резултатите по отношение на здравето и безопасността при работа.

Към 4.3.1. Идентифициране на опасностите, оценяване на рисковете и определяне на мерки

а) Процедурата(те) за определяне на опасностите и оценяване на рисковете трябва да обхваща:

- постоянни и извънредни дейности, характерни за бранша;
- дейности на лица, имащи достъп до работните места (включително подизпълнители и посетители);
- човешкото поведение, вкл. потенциални възможности и други човешки фактори;
- идентифицирани опасности, произхождащи извън работното място, способни да повлияят неблагоприятно върху здравето и безопасността на лицата, които са под контрола на организацията на работното място;
- опасности, създавани в близост до работните места от други дейности на предприятието;
- инфраструктура, оборудване и материали, независимо от това, дали се осигуряват от организацията или от други;
- изменения или предлагани изменения в организацията, технологията, материалите и др.;
- всички действащи законодателни изисквания, отнасящи се до оценяване на риска и въвеждане на необходимите мерки;
- работни зони и работни места, процеси, инсталации, машини и оборудване, организация на работата, ергономични условия, характерни за бранша;
- мненията на заинтересованите страни (анкети, интервюта, становища, мнения, сигнали, жалби).

б) Процедурата(те) за определяне на опасностите и оценяване на рисковете на браншовите модели да съдържат:

- **подготовка за идентифициране на опасностите и оценка на риска да включваща:**

- определяне на експертна група за идентификация на опасностите и оценка на риска;
- участие на СТМ / други експерти по БЗР;
- разработване и утвърждаване на Програма/и за идентифициране на опасностите и оценка на риска;
- осигуряване наличността на приложимите в предприятията от бранша нормативни документи;
- подбор/разработване на методика/и за оценка на риска и утвърждаване;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- *събиране и обработка на данни и информация за обекта, звеното, работното място, дейности за които ще се оценява рискът (нормативни изисквания; основни и спомагателни работни процеси и операции; оборудване, сгради и площадки; организацията на труда, в т.ч. режим на труд и почивка; използвани суровини и материали; използвани ЛПС и КСЗ; численост, структура, образование и правоспособност на персонала; лица под специална закрила; резултати от измерване на факторите на работната среда; данни за травматизма и заболяемостта; други странични фактори, които могат да породят риск).*
- ***идентифициране на опасностите***, включващо и преглед на условията на труд, като се определят и опасностите, създаващи значими рискове при изпълнение на дейностите в бранша, произхождащи от специфичните условия на труд. Да се опишат характеристиките им и обхватът на възможната вреда.
Да се дадат като приложение към процедурата формуляри за документиране на идентифицираните опасности;
Да се проучи мнението на персонала чрез анкетиране;
Да се разработят анкетни карти като приложение към процедурата за значимите рискове в бранша и възможните въздействия, включващи предложения за мерки на анкетираните;
- ***оценка на риска, включваща:***
  - *определяне на методика/и за оценка на риска в зависимост от вида и характера на идентифицираните опасности;*
  - *регистрация на показателите на оценения риск (тежест на вредата и вероятност от нанасянето ѝ), степен на риска и обхват на вредата;*
  - *определяне на мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на оценения риск;*
  - *докладване на резултатите и приоритизиране на рисковете;*
  - *преоценка на риска и непрекъснато подобряване.*
- ***процедурата да регламентира реда, по който се извършва преоценка на риска, в т.ч.:***
  - *при настъпили промени, които оказват влияние върху риска;*
  - *при въвеждане на нови производствени процеси, оборудване, продукти и материали, промяна в организацията на труда, реконструкции, нови сгради и помещения и др.*
  - *при настъпили промени в нормативната уредба;*
  - *ако оценката е направена при данни и информация, станали невалидни или неподходящи;*
  - *ако има условия оценката да бъде подобрена;*

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- ако прилаганите защитни и профилактични мерки са неефективни или неадекватни;
- ако резултатите от злополуки, аварии, професионални заболявания и инциденти налагат преразглеждане;
- при повишена заболяемост на групи работещи във връзка с условията на труд, регистрирана при профилактични прегледи и/или при анализ на временната неработоспособност;
- по предложение на КУТ/ГУТ;
- по предписание на контролни органи и др.

- в) да се приложат образците на документи, посочени в базовия модел.

Към 4.3.2. Изисквания на нормативните актове и други изисквания

Прилагат се попълнена Карта за оценка на съответствието на СУБЗР с приложимите законови изисквания в икономическия бранш (приложение №3) и списък на общите и специфични нормативни актове по БЗР, приложими в предприятията от икономическия бранш, като съдържа и дата на издаването и последна актуализация.

Към 4.3.3. Цели и програма/и

Към процедурата да се приложи примерна програма, която да включва цели и мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на специфичните за предприятията от икономическата дейност рискове, определени в т. 4.3.1. (респективно, програми по отделните рискови фактори).

Към 4.4.2. Компетентност, обучение и осъзнаване

Процедурите за обучение и инструктажи по БЗР в бранша трябва да са съобразени със спецификата на професиите/извършваните дейности и на работните места, като отчитат възможните опасности и резултатите от оценката на риска.

В приложение към процедурата за промоции на здравето да се посочат формите и начините за провеждане на кампаниите (включващи и примери на промотивни материали според рисковите фактори по групи работещи, изложени на тяхното въздействие).

Към 4.4.3.1. Обмен на информация

Да се разработи типово споразумение съгласно чл. 18 на ЗЗБУТ и съответстващо на спецификата на дейността и рисковете при съвместна работа на площадката на предприятията от бранша.

Към 4.4.6. Управление на дейностите

Да се определят основните и спомагателните дейности, процеси и технологии в предприятията от икономическата дейност, които следва да бъдат контролирани с оглед осигуряването на БЗР. Да се разработят съответни процедури.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Да се определят функциите и задачите на длъжностните лица за организиране изпълнението на дейностите в предприятията от бранша, свързани със защитата и профилактиката на професионалните рискове.

Към 4.5.1. Измерване и системно наблюдение

В табличен вид към процедурата/те да се покажат факторите, имащи отношение към БЗР в бранша, периодичността на измерването на показателите им и документа, в който се регистрират резултатите от измерването. Да се посочат препоръчителните начини и методи за наблюдение.

Към 4.5.2. Оценяване на съответствието

Към процедурата от браншовия модел се прилагат чек-листове за оценка на съответствието на предприятието с приложимите специфични нормативни изисквания и тези, които имат връзка с идентифицираните рискове, по списъка в т. 4.3.2.

Към процедурата се прилага Карта за оценка на СУБЗР с приложимите законови изисквания в икономическия бранш (Приложение №3), която се попълва във всяко предприятие, получило подкрепата на проекта при внедряване на системата.

В. ОБУЧЕНИЕ

1. Предмет

Изпълнителят ще проведе обучение за разработване и въвеждане на моделите на СУБЗР на ръководни служители и специалисти от предприятия, получили подкрепата на проекта, както и от други предприятия, проявяващи интерес от внедряване на моделите или усъвършенстване на дейността по осигуряване на безопасността и здравето на работещите.

Обучението ще се проведе в по две групи поотделно за предприятията, получили подкрепата на проекта и на специалисти и длъжностни лица от други предприятия посочени от Възложителя. Всяко от тях включва:

- едnodневен семинар за служители с ръководни функции (група А);
- двудневен семинар за експерти и специалисти, пряко ангажирани с разработването и прилагането на системите за управление на дейността по БЗР в предприятията (група Б).

2. Логистика

2.1. Обучение за предприятия, проявяващи интерес от внедряване на СУБЗР

Обучението на ръководни служители и специалисти ще се осъществи с логистичната подкрепа на Възложителя (от определен от него за целта отделен Изпълнител). Разходите за командироване на участниците в обучението от предприятията са за сметка на Възложителя.

Възложителят представя списък на участниците в обученията.

Времето и мястото на провеждане на обучението се определят от Възложителя.

Броя на обученията по всяка една обособена позиция е както следва:

- не-повече от три за едnodневните семинари (група А);
- не-повече от четири за двудневните семинари (група Б).

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

2.2. Обучение за предприятията, получили подкрепата на проекта

Обученията на ръководни служители и специалисти, пряко ангажирани с разработването и прилагането на системите в предприятията, получили подкрепата на проекта се извършва при внедряването на СУБЗР на място в предприятията. Броят на курсовете и списъците на обучаваните лица се определят съвместно от Изпълнителя и ръководителя на съответното предприятие, в което се внедрява системата и се представят на Възложителя.

3. Изпълнителят трябва:

- да разработи учебни планове;
- да изготви подходящи учебни материали;
- да осигури лектори за провеждане на обучението;
- да състави и предаде на Възложителя след приключване на обучението досиета на проведените курсове.

Забележка: Учебните планове и учебните материали се изготвят и представят на Възложителя заедно с разработената документация на моделите на СУБЗР след приключване на обучението.

4. Структура и съдържание на учебните планове

Изпълнителят трябва да разработи учебни планове за едnodневен семинар за ръководни служители и двудневен семинар за специалисти от предприятията на съответния бранш, които имат следната структура и съдържание:

Заглавия:

- Учебен план за провеждане на семинар за обучение на служители с ръководни функции (Дейност 2.3. от компонент 2 по Проект BG 051PO001-2.3.01 „Превенция за безопасност и здраве при работа“);
- Учебен план за провеждане на семинар за обучение на експерти и други заинтересовани лица за разработване и въвеждане на моделите на системи за управление на БЗР по икономически дейности (Дейност 2.3. от компонент 2 по Проект BG 051PO001-2.3.01 „Превенция за безопасност и здраве при работа“).

Структура и съдържание на учебните планове:

- а) Тематика и задачи на обучението
- б) Участници
- в) Цели
- г) Форма на обучение – присъствена, семинарна
- д) Структура – лекции и дискусии
- е) Хорариум – общо ..... часа, от тях .....ч. лекции и ..... ч. дискусии

Забележка: Определеният от Възложителя хорариум е:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- за група А - 6 учебни часа;
- за група Б - 12 учебни часа.

ж) Учебна програма

Изпълнителят трябва да разработи учебни програми за посочените семинари, в тематиката на които да се включат лекции и дискусии по проблемите на здравето и безопасността при работа в предприятията от определените икономически дейности, изисквания на приложимата нормативна уредба, характерни и присъщи рискове за здравето и безопасността на заетите в икономическия бранш, управление на рисковете, описание на разработения модел на СУБЗР, практически действия при внедряване на модела на СУБЗР в предприятията, очаквани резултати и др.

Всяка от програмите се разработва под формата на дневен ред (дневни програми на семинарите) с разписание за началото и края на учебните часове, темите по учебни часове, време за дискусии и почивки.

Забележка: Програмата на семинара за обучение на експерти и други заинтересовани лица за разработване и въвеждане на моделите на СУБЗР трябва да включва и подготовка на експертите за самостоятелно провеждане на вътрешни одити.

з) Необходими технически средства и помагала

Изпълнителят представя списък на необходимите технически средства за успешното провеждане на обучението и дискусиите (компютри, проектори, мултимедия, флип-чарт и др. подобни по преценка на лекторите) и учебни помагала за участниците в семинарите (папки, бележници, писалки и др.).

5. Учебни материали

Заедно с учебните планове Изпълнителят трябва да представи:

- писмени лекции, съответстващи на тематиката от учебната програма;
- ppt (пауер пойнт) - презентации, съпътстващи лекциите;
- писмени резюмета (копия на слайдове) на лекциите, които да бъдат връчени на участниците в семинарите за водене на бележки.

6. Лектори

Изпълнителят трябва да осигури лектори за провеждане на семинарните занятия.

Г. ВНЕДРЯВАНЕ НА СУБЗР В ПРЕДПРИЯТИЯТА

1. Консултиране и подпомагане на предприятията

Изпълнителят ще консултира, подпомага и непосредствено ще участва в организацията и изпълнението на дейностите по внедряване на разработените модели на системи в предприятията по икономически дейности, които имат подкрепата на проекта и са му посочени от Възложителя, като:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- а) предостави на предприятието екземпляр от документацията на предоставения от Възложителя базов модел на СУБЗР на електронен (CD) и хартиен носител;
- б) предостави на предприятието екземпляр от разработеното ръководство за внедряване на електронен (CD) и хартиен носител, като предварително го адаптира за съответния бранш и конкретните условия на предприятието (ако е необходимо);
- в) изготви и представи на предприятието за съгласуване съдържание на модела на СУБЗР, който ще се внедрява, подходящ за размера и спецификата на предприятието;
- г) изготви, съвместно с ръководители и специалисти от предприятието, план-график за внедряване;
- д) вземе участие в преглед на условията на труд и идентифициране на опасностите и документирането им;
- е) вземе участие при оценяването на риска, в т.ч. при избора и прилагането на обща и проблемно ориентирани методики за оценка на риска, адаптиране и разработване на въпросници за анкетиране на работещите за рисковете при работа, препоръчвайки мерки за борба с риска;
- ж) консултира ръководството при решаване на проблеми във връзка с условията на труд и предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете за безопасността и здравето на работещите;
- з) вземе участие в адаптирането на документите на базовия модел към спецификата на предприятието и при разработването на документите на СУБЗР съгласно съгласувания обхват и съдържание на модела на предприятието;
- и) извърши обучение на ръководството и длъжностните лица, ангажирани при внедряването и действието на системата;
- й) извърши обучение на вътрешни одитори и представители на заинтересованите страни, осъществяващи контрол и социални одити (КУТ/ГУТ, представители на синдикати и др.);
- к) извършва наблюдение при функционирането на внедрената система;
- л) вземе участие при провеждане на вътрешните одити и прегледа на системата от ръководството;
- м) консултира ръководството при подготовката на предприятието за външен независим одит и изготвянето на документите за отчитане на резултатите от прилагането на модела.

2. План-график за внедряване

Изпълнителят изготвя, съвместно с ръководители и специалисти от предприятието, план-график за внедряване, който включва всички или някои от посочените по-долу дейности (според мащабите и спецификата на предприятието), както и други дейности по преценка на внедряващия екип (напр. при наличието на внедрени системи за управление съгласно международни стандарти, системни одити от възложители и клиенти и други заинтересовани страни и т.н.):

- *Подготовка:*

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- осигуряване наличието на приложимите в предприятието нормативни документи;
  - определяне на представител на ръководството по БЗР и разработващ/внедряващ екип;
  - обучение на разработващия екип;
  - преглед на условията на труд, анализ на състоянието, идентифициране на опасностите и оценка на рисковете;
  - преглед и оценка за съответствие на действащата система с конкретните изисквания на модела и законовите изисквания и определяне на структурата на системата и връзките/интегрирането с други действащи системи;
  - разработване на графици за изпълнение на разработката и изготвяне на всички необходими документи по изграждането на системата за управление – заповеди, програми и др.;
  - материално-техническо осигуряване на изпълнението на задачата.
- *Разработване на документите на СУБЗР на предприятието:*
- дефиниране, документиране и утвърждаване на политиката на ръководството по безопасност и здраве при работа;
  - адаптиране/разработване и съгласуване на документите на системата – процедури, наръчник, оперативни документи и др. в съответствие с изискванията на модела, вида и мащаба на внедряващото предприятие;
  - актуализиране при необходимост на инструкциите по БЗР;
  - поетапно приемане на документите от съвместни работни групи;
  - актуализиране при необходимост на длъжностните характеристики на персонала с функции, задължения и отговорности, произтичащи от изискванията на модела на СУБЗР.
- *Внедряване:*
- утвърждаване на документите на СУБЗР;
  - заповед за внедряване на СУБЗР;
  - изготвяне на списък на утвърдени потребители на документите на СУБЗР, разпространение на документите по утвърдени потребители и работни места;
  - регистриране на разпространените документи;
  - провеждане на обучение на място на преки ръководители и персонала по внедряването;
  - извършване на изменения в документите при установена необходимост;
  - обучение на вътрешни одитори.
- *Функциониране и одитиране:*
- привеждане на дейността и поведението на предприятието в съответствие с изискванията на СУБЗР;

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- разработване на планове за вътрешни одити;
- извършване на вътрешни одити;
- мониторинг и контрол на условията на труд и действието на системата;
- определяне, осъществяване и оценка на коригиращи и превантивни действия и тяхното регистриране;
- извършване на преглед на СУБЗР и условията на труд от ръководството;
- документиране на прегледа;
- подготовка на предприятието и документите за външен одит, прегледи и отчитане на изпълнението;
- оценка на СУБЗР и резултатите от внедряването от водещ одитор* с компетентност да извършва одити на СУБЗР (напр. OHSAS 18001).

* *Водещ одитор е лице притежаващо документ, издаден от акредитиран орган за сертификация на системи за управление, потвърждаващ че към момента на подаване на офертата лицето е одобрено за водещ одитор на СУБЗР. Водещия одитор не трябва да е лице от екипа на изпълнителя, включително и в случаите когато той е консорциум.*

Възложителят не поема разходите по сертифицирането на системата. В случай, че предприятието открие процедура по сертифициране, всички разходи са за сметка на предприятието.

План-графикът да включва етапите по прилагането на модела, дейностите които ще се извършват на всеки етап, сроковете, отговорните страни и длъжностни лица по изпълнение на дейностите и начина на отчитането им.

Изпълнителят представя на Възложителя план-графика, след утвърждаването му от ръководителя на предприятието.

Възложителят има право да провери изпълнението на графика във всеки един момент, включително и чрез посещения на място в предприятията, внедряващи СУБЗР.

V. ОТЧИТАНЕ

Отчитането на резултатите от изпълнението на поръчката се извършва стъпка по стъпка, съгласно утвърдения график по поръчката и в сроковете, посочени в него.

1. Разработване на базов модел и на браншови модел на СУБЗР (адаптиране на базовия модел на СУБЗР за предприятията от съответния бранш)

Разработването на базовия модел и на браншовия модел на СУБЗР (адаптиране на базовия модел на СУБЗР за предприятията от съответния бранш) - приключва с отчет на Изпълнителя с приложения към него:

- списъци на документите на **базов модел на СУБЗР** (само за обособена позиция № 1)
- наръчници, процедури, оперативни документи, формуляри и др., в обем приложим за

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

голямо предприятие и даващи възможност с подходящи промени да бъде адаптиран към средно и малко предприятие - 3 екземпляра на хартиен носител и 3 екземпляра на CD във формат, разпознаваем от ОС Windows - Приложение 4 (За базовия модел се попълват само колони 1, 2, 3 и 4 от таблицата в Приложение 4)

- списъци на документите на **браншовия модел на СУБЗР** – наръчници, процедури, оперативни документи, формуляри и др., поотделно за голямо, средно и малко предприятие от бранша - 3 екземпляра на хартиен носител и 3 екземпляра на CD във формат, разпознаваем от ОС Windows - Приложение 4

2. Обучение на ръководен персонал и специалисти извън предприятията, внедряващи СУБЗР

Не по-късно от десет дни преди започване на първият семинар, Изпълнителят (на обособени позиции от № 2 до № 14) получава от Възложителя график на семинарите.

При приключване на обучението по поръчката Изпълнителят съставя и предава на Възложителя досиета на курсовете, които съдържат:

- учебния план;
- учебните материали, вкл. лекции и презентации;
- списък на използваните технически средства и помагала при провеждане на семинарите;
- протокол за проведен семинар, подписан от заинтересованите страни (Изпълнител, изпълнител на логистичната подкрепа, лектори).

Изпълнителят представя писмен отчет за извършената работа по етапа и предава досиетата на проведените семинари на Възложителя с приемно-предавателен протокол.

Отчетът, приемно-предавателният протокол и досиетата се представят на Възложителя в указания по-горе срок на електронен (CD – 1 бр.) и хартиен носител – 3 екз.

3. Внедряване на системата в предприятието

а) **Подготовка** – приключва с отчет на Изпълнителя с приложени към него:

- утвърдения от ръководителя на предприятието план-график и
- двустранно подписан протокол за приключен етап.

б) **Разработване на документите на СУБЗР** - приключва с отчет на Изпълнителя с приложени към него:

- списък на адаптираните и разработените документи;
- таблица за съответствие, показваща къде и в кои документи са отразени изискванията на модела на СУБЗР и приложимите нормативни актове (съгласно Приложение № 3);
- подписан протокол между Изпълнителя на поръчката и ръководителя на предприятието за приключен втори етап.

в) **Внедряване** - приключва с отчет на Изпълнителя с приложени към него:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- заповед за внедряване, издадена от ръководителя на предприятието;
- разписан протокол между Изпълнителя на поръчката и ръководителя на предприятието за приключен етап.

Резултатите от внедряването се разглеждат на заседание на КУТ/ГУТ, а номерът на протокола от обсъждането се отбелязва в протокола за приключване на етапа.

г) **Функциониране и одитиране** – приключва с отчет на Изпълнителя с приложения към него:

- доклад и протокол от прегледа на системата от ръководството;
- разписан протокол между Изпълнителя на поръчката и ръководителя на предприятието;
- положителна оценка от външен независим одит.

Ръководителят на предприятието подписва декларация по образец, предоставен от Възложителя, за наличие на внедрена и функционираща система по безопасност и здраве в предприятието.

д) **Изготвяне на документацията на браншовите модели на СУБЗР** - приключва с отчет на Изпълнителя с приложения към него:

- документация на окончателния браншови модел съгласно изискванията, посочени по-горе в раздел Б. Разработване на браншови модели на СУБЗР - 3 екземпляра на хартиен носител и 3 екземпляра на CD;
- документация на внедрената в предприятието СУБЗР - 1 екземпляр на хартиен носител и 3 екземпляра на CD.

VI. ЕТАПИ И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Обществената поръчка се изпълнява в съответствие с концепцията за разработване и внедряване на модели на СУБЗР по икономически дейности, методологията и плана за действие, които са част от офертата на изпълнителя.

За обособена позиция №1:

Срокът за изпълнение на Обособена позиция №1 се определя както следва:

Минимален срок - не по-кратък от **90** календарни дни от подписване на договора.

Максимален срок - не по-дълъг от **120** календарни дни от подписване на договора.

Етап I - Разработване на структура и съдържание на базовия модел – до **45** дни от подписването на договора.

Етап II – Разработване на базов модел на СУБЗР и ръководство за внедряване – до **120** дни от подписването на договора.

За обособени позиции от №2 до №14:

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Европейски социален фонд

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Разработването на браншови модели, обучението и внедряването на СУБЗР по икономически дейности се извършва в следната последователност: адаптиране на структурата и съдържанието на базовия модел, подготовка, разработване на документите на СУБЗР, обучение, внедряване, функциониране и подготовка за външен одит или деклариране на резултатите от внедряването, изготвяне на документацията на браншовите модели.

Общата продължителност за цялостно изпълнение на дейностите не трябва да е по-малка от **10** месеца и да не превишава **12** месеца от подписването на договора.

Конкретните срокове за които кандидатът смята да изпълни поръчката се посочват от Изпълнителя с червен цвят върху бланката от Приложение № 6 на която се оставя нанесения с черен цвят график с максимално допустимите срокове, посочени от Възложителя. Сроковете за изпълнение на отделните дейности от графика на Изпълнителя са по негова преценка, но те **не трябва да са по дълги** от посочените от Възложителя за:

- Разработване на браншови модел на СУБЗР (адаптиране на базовия модел) - 2 месеца;
- Подготовка за прилагане на браншовите модели и изработване на информационни табели - 4 месеца;
- Разработване на учебни материали - 4 месеца;
- Разработване на документите на СУБЗР на предприятията - 5 месеца;
- Разработване и съгласуване с Възложителя на график за обученията - 2 месеца;
- Провеждане на семинари - 3 месеца;
- (включва се и обучението на други предприятия, заинтересовани от внедряването на СУБЗР)
- Внедряване - 4 месеца
- Функциониране и одитиране - 4 месеца;
- Изготвяне на документацията на браншовия модел - 4 месеца.

Общата продължителност по дейности 2.8 и 2.9 от Приложение № 6 към техническа спецификация не трябва да превишава **6** месеца.

В срок не по-кратък от десет дни преди изтичане на сроковете по отделните етапи, посочени в графика за изпълнение на поръчката, Изпълнителят следва да осъществи дейностите, предмет на поръчката и да предаде разработката за становище от Възложителя.

Изпълнението на дейностите по етапи следва да включва и обсъждане на проекта на базов модел на СУБЗР от структурите за тристранно сътрудничество по БЗР на национално ниво. За резултатите от обсъждането се изготвя и прилага протокол, подписан от страните.

В срок до десет дни от получаване на становището на Възложителя за приемане на разработката Изпълнителят следва да приключи и отчете всички дейности по съответния етап, а Възложителят да ги одобри и приеме в двудневен срок.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Европейски социален фонд

ПРОЕКТ BG051PO001-2.3.01 „ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

- Приложение №1: Образец на процедура
- Приложение №2: Сравнителна таблица на съответствието на клаузите на разработения модел на СУБЗР с BS OHSAS 18001:2007 и ILO-OSH:2001
- Приложение №3: Карта за оценка на съответствието на СУБЗР с приложимите законови изисквания в икономическия сектор
- Приложение №4: Таблица за оценка на съответствието на разработения модел на СУБЗР с Техническото задание
- Приложение №5: Наименование и разпределение на предприятията* в които ще се внедрява СУБЗР по административни области и Обособени позиции от № 2 до № 14
- Приложение №6: График с максимални срокове за изпълнение на задачите, предмет на обществена поръчка по дейност 2.2, 2.3 и 2.4